

Національна академія наук України
Інститут української мови

ПРОГРАМА

Міжнародної наукової конференції

**Трансформація діалектного континууму
і проблеми лінгвоекології.
До 30-річчя Чорнобильської трагедії**

11–12 квітня 2016 року

Київ – 2016

Графік роботи конференції

10.04.2016 – приїзд і поселення учасників

11.04.2016

9:00 – 10:00 – реєстрація учасників конференції

(вул. Грушевського, 4, VII поверх)

10:00 – 10:30 – відкриття конференції

10:30 – 13:30 – пленарне засідання

13:30 – 14:30 – обідня перерва

14:30 – 18:30 – пленарне засідання

12.04.2016

9:30 – 14:00 – секційні засідання

14:00 – 15:00 – обідня перерва

15:00 – 19:00 – пленарне засідання

13.04.2016 – екскурсійна програма

від'їзд учасників конференції

11 квітня, понеділок

9:00 – 10:00 – реєстрація учасників конференції
(вул. Грушевського, 4, VII поверх)

Відкриття конференції

10:00 – 10:30

VII поверх, конференц-зал

Гриценко Павло Юхимович

*директор Інституту української мови НАН України,
доктор філологічних наук, професор*

Пирожков Сергій Іванович

*академік НАН України, віце-президент НАН України,
голова Секції суспільних і гуманітарних наук*

Жулинський Микола Григорович

*академік НАН України, академік-секретар Відділення літератури, мови та
мистецтвознавства НАН України*

Онищенко Олексій Семенович

академік НАН України, голова Українського комітету славистів

Пленарне засідання

10:30 – 13:30

VII поверх, конференц-зал

Регламент – 20 хв.

Гриценко Павло Юхимович (Київ)

Діалекти у світлі екології мови

Kąś Józef (Kraków, Polska)

Dlaczego “Ilustrowany leksykon gwary i kultury...”, a nie “Słownik gwary...”?

Мартинова Ганна Іванівна (Черкаси)

До проблеми змінності лексичних одиниць у просторі й часі

*Тер-Аванесова Александра Валерьевна, Мальшева Анна Викторовна
(Москва, Россия)*

*Система склонения и предложно-падежного управления в слобожанском говоре
села Роговатое (украинские и южнорусские особенности)*

11:50 – 12:10 – перерва на каву

Siatkowski Janusz, Rembiszewska Dorota (Warszawa, Polska)
Wschodniosłowiańskie relikty leksykalne w gwarowych nazwach uprzęży
i wozu konnego na obszarze Polski

Аркушин Григорій Львович (Луцьк)
Дві говірки села Русино-Берестечко

Sierociuk Jerzy (Poznań, Polska)
Językowo-kulturowa wspólnota wsi słowiańskiej – założenia projektu badawczego

Курцова Вераніка Мікалаеўна (Мінск, Беларусь)
Стан і дынаміка развіцця гаворак паўднёва-ўсходняй зоны беларускай мовы
ў сучасных камунікатыўных умовах Беларусі

13:30 – 14:30 – обідня перерва

14:30 – 18:30

Голови засідання – *J. Siatkowski, Г.С. Кобирунка*
Секретар – *О.М. Холодъон*

Регламент – 20 хв.

Рябець Людмила Віталіївна (Київ)
Говірки Чорнобильської зони в лексикографічному опрацюванні

Коваленко Наталія Дмитрівна (Кам'янець-Подільський)
Особливості фразеосистеми чорнобильського ареалу

Кобирунка Галина Степанівна (Київ)
Прояви парокситонези в чорнобильських говірках

Москаленко Лілія Анатоліївна (Київ)
Сакральність, сакралізація, десакралізація в говірках Чорнобильської зони

15:50 – 16:10 – перерва на каву

Ткачук Марина Миколаївна (Київ)
Реконструкція редуکتивного ареалу:
шляхи вивчення переселенських говірок Чорнобильської зони

Бідношия Юрій Іванович (Київ)
Діалектні тексти з Чорнобильського Полісся
як джерельна база міждисциплінарних досліджень

Вербич Наталія Сергіївна (Київ)
Явище гезитації в діалектному мовленні (на матеріалі говірок Чорнобильської зони)

Иценко Олександр Сергійович (Київ)
Про одне питання екології мовних ареалів
(в контексті збереження чорнобильських говірок)

Дискусія: 17:30 – 18:30

12 квітня, вівторок

Секція 1. Проблеми збереження й дослідження мовних ареалів

(VII поверх, конференц-зал)

9:30 – 14:00

Регламент – 15 хв.

Голови засідання – *Н.В. Хобзей, Б.О. Коваленко*

Секретар – *Л.Я. Колеснік*

Гримашевич Галина Іванівна (Житомир)

Прислівникова лексика середньополіських переселенських говірок як свідчення збереження мовної ідентичності поліщука в новому діалектному оточенні

Хобзей Наталія Василівна (Львів)

Різночасове лексикографічне опрацювання одного діалекту:
від Ю. Кміта до М. Онишкевича

Кожухар Катерина Сергіївна (Кишинів, Молдова)

Українські говірки в Республіці Молдова на початку ХХІ ст.:
ступінь збереження й актуальність дослідження

Глуховцева Катерина Дмитрівна (Старобільськ)

Лемківська говірка у східнослов'янському оточенні: риси, рецепція

Коваленко Борис Олексійович (Кам'янець-Подільський)

Діалектологічні праці початку ХХ ст. як пам'ятки втрачених говірок

Гороф'янюк Інна Валентинівна (Вінниця)

Консервація лексичних архаїзмів в українських анклавних говірках
(на матеріалі говірки с. Булаешти Республіки Молдова)

Клименко Наталія Борисівна (Селидове)

Тексти як джерело вивчення та збереження українських
східностепових говірок Донеччини

Колеснік Людмила Ярославівна (Київ)

Буковинські говірки в умовах культурних трансформацій

11:30 – 11:50 – перерва на каву

Поістогова Марина Валеріївна (Київ)

Східнополіська ботанічна номенклатура і народна культура

Тищенко Лариса Миколаївна (Слов'янськ)

Номінативні одиниці діалектних текстів Донеччини
на тлі української лексикографії

Ігнатенко Діана Анатоліївна (Бельці, Молдова)

Архаїзація номінацій в українських говірках півночі Молдови

Зубченко Валентина Миколаївна (Київ)
Екологічна картина української мови 1920-х років

Холодъон Олена Миколаївна (Київ)
Особливості реалізації архісеми 'говорити' у східнополіських говірках
як відображення моделі мовної картини світу діалектоносіїв

Юсікова Олена Віталіївна (Київ)
Архаїчні форми предикатних синтаксем у структурі
говірки с. Богдан Рахівського р-ну Закарпатської обл.

Секція 2. Динаміка говірок в умовах сучасної глобалізації

(VI поверх, конференц-зал)

9:30 – 14:00

Регламент – 15 хв.

Голови засідання – *Г.І. Мартинова, В.В. Леснова*
Секретар – *І.В. Симоненко*

Руснак Наталія Олександрівна, Борис Людмила Миколаївна (Чернівці)
Динаміка тематичної групи назв страв і напоїв у буковинських говірках

Хомчак Леся Миронівна (Львів)
Трансформація надсянських говірок під впливом мовних
та позамовних факторів

Леснова Валентина Володимирівна (Старобільськ)
Динамічні процеси в оцінній лексиці української мови

Ястремська Тетяна Олександрівна (Львів)
Динаміка семантичної структури лексеми *верх*
у говірках південно-західного наріччя

Борцюх Марія (Люблін, Польща)
Українські говірки в Польщі на web-сторінках

Литвиненко Яна Олександрівна (Суми)
Динаміка орнітолексики у східнополіських говірках

11:30 – 11:50 – перерва на каву

Хібеба Наталія Василівна (Львів)
Динаміка весільної лексики східнобойківських говірок Рожнятівщини
(початок XX–XXI ст.)

Вакульчук Світлана Петрівна (Київ)
Динаміка і статика в словозміні іменних частин мови
(на матеріалі надністрянських говірок)

Бігусяк Михайло Васильович (Івано-Франківськ)
Динамічні процеси в лексико-семантичній системі
говірки с. Липовиця Рожнятівського р-ну Івано-Франківської обл.

Чешко Галина Анатоліївна (Київ)
Прислівникова система редукованої говірки с. Новий Глібов
Козелецького р-ну Чернігівської обл.

Гнатюк Мирослава Васиївна (Львів)
Динаміка північнолемківських говірок в західноукраїнському ареалі

Шкурко Галина В'ячеславівна (Ужгород)
Динаміка традиційної транспортної лексики в українських говірках Закарпаття

Симоненко Ігор Володимирович (Київ)
Говірка с. Линове Сумської обл.: статика і динаміка

Секція 3. Діалектне явище в синхронії та діяхронії

(III поверх, конференц-зал)

9:30 – 14:00

Регламент – 15 хв.

Голови засідання – *Л.Д. Фроляк, Т.В. Щербина*
Секретар – *Г.В. Сікора*

Ткач Людмила Олександрівна (Чернівці)
Що може розповісти архів діалектолога про його особистість
і про діалектологію

Osowski Błażej (Poznań, Polska)
Inwentarze szlacheckie – między pismem a gwarą

Щербина Тетяна Васиївна (Черкаси)
Універбати як вияв вторинної номінації в говірках Черкащини

Дельюсто Марина Сергіївна (Ізмаїл)
Проблема запозиченого / питомого в структурних рисах української
новожитньої говірки

Омельковець Руслана Степанівна (Луцьк)
Західнополіські найменування хаменерію вузьколистого,
або іван-чаю вузьколистого (*Chamérion angustifolium L.*)

Ярема Христина Іванівна (Ужгород)
Назви хворобливих станів у лексиці народної медицини
українських говорів Закарпатської області

Волошинова Марина Олексіївна (Старобільськ)

Предметна лексика Полісся як одне з джерел формування номінативної бази східнословобожанських говірок

Котяш Олександр Іванович (Залужжя)

Динаміка ЛСГ ткацтва північнополіської говірки с. Залужжя в постчорнобильських умовах

Слободян Олена Вікторівна (Старобільськ)

Народні географічні назви водойм за способом утворення у східнословобожанських говірках Луганщини

11:30 – 11:50 – перерва на каву

Кірілкова Наталія Василівна (Рівне)

Флорономени в говірках Рівненського Полісся

Громко Тетяна Василівна (Кіровоград)

Проблеми вивчення північно-західного ареалу степового говору

Полищук Світлана Сергіївна (Одеса)

Номінації сільськогосподарських приміщень для утримання домашніх тварин у говорах Середнього Надбужжя

Сікора Галина Вікторівна (Київ)

Реконструкція як прийом моделювання міського мовлення в діяхронії

Левенець Оксана Юріївна (Старобільськ)

Прислівники на *-ма, -ми* в українських східнословобожанських говірках

14:00 – 15:00 – обідня перерва

Пленарне засідання

15:00 – 19:00

(VII поверх, конференц-зал)

Регламент – 20 хв.

Голови засідання – *П.Ю. Гриценко, Л.В. Рябець*

Секретар – *М.М. Ткачук*

Льоннгрєн Тамара Павлівна (Тромсьо, Норвегія)

Епістолярна спадщина норвезького славіста Олафа Брока як джерело для вивчення історії українсько-норвезьких наукових зв'язків

Толстая Марфа Никитична (Москва, Росія)

О современном говоре села Убля: через 120 лет после О. Брока

Фроляк Любов Дмитрівна (Люблін, Польща)
Динаміка ідіолекту в умовах мовно-культурного пограниччя

Ровнова Ольга Геннадьевна (Москва, Росія)
Русские диалекты Южной Америки: современное состояние,
опыт изучения и сохранения

Тимко Оксана (Загреб, Хорватія)
Наслідки двомовності у говорі бачванських руснаків

Колесников Андрій Олександрович (Ізмаїл)
Трансформація материнської говірки в новожитню
(на матеріалі українських південнобесарабських говірок)

Дискусія
Обговорення і прийняття ухвали

---

13 квітня, серeda

10:00 – 18:00 – консультації у відділі діалектології

11:00 – 13:00 – екскурсійна програма

13:00 – 18:00 – від'їзд учасників конференції